

Täysistunto

Tiistai 14.6.2022 klo 13.59—18.05

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 49/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 12/2022 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Kävimme viime viikolla varsin reippaan ja mielenkiintoisen keskustelun täällä salissa tästä hallituksen esityksestä, jossa vastataan laajamittaiseen maahantuloon erityisesti hybriditilanteessa sillä, että voimme ottaa vastaan EU:n turvapaikkaviraston virkamiehiä Suomeen käsittelemään näitä henkilöitä. Kävimme hyvän keskustelun, mutta tämä on se hallituksen ongelma, että kaikki lakiesitykset, joita hallitus tällä hetkellä tuo sellaiseen tilanteeseen, jossa on kysymys vihamielisen toimijan tuottamista ihmisistä rajoille, perustuvat siihen, että me voimme ottaa mahdollisimman paljon ja tehokkaasti vastaan Suomeen. Se näkyy tässä esityksessä, ja se näkyy valmiuslain esityksessä, joka on tuotu eduskuntaan, ja se näkyy uudessa rajavartiolaitoksen esityksessä. Tämä on kyllä suuri ongelma. Täällä käytiin hyvä keskustelu viime viikolla siltä osin, että pääministeripuolueenkin edustajat nimenomaan sanoivat, että eihän tällaisessa hybriditilanteessa ole kysymys turvapaikanhausta. No, herää sitten kysymys, miksi ihmisessä — mitä me kysyimme täällä viime viikolla — hallitus tuo juuri sellaisia esityksiä, joissa nimenomaan tullaan turvapaikkapäätökselle edellä. Tällaisessa tilanteessa, jossa ajatellaan, että vihamielinen toimija tuo isoja joukkoja ihmisiä jonkun valtion rajalle tarkoituksenaan siirtolaisilla aiheuttaa kaaosta, aiheuttaa erimielisyyttä ja tehdä ongelmia kyseiselle valtiolle, ei ole kysymys turvapaikanhausta. Silloin on kysymys siitä, että näitä ihmisiä käytetään vihamielisen vaikuttamisen välineenä, ja silloin tällaista toimintaa pitäisi katsoa pikemminkin kansallisen turvallisuuden näkökulmasta tai jopa uudenaikaisen sodankäynnin näkökulmasta. Ei se ole sellainen perinteinen turvapaikanhakujärjestelmä.

Nyt tässä on se ongelma, arvoisa puhemies, että hallitus ei tuo meille sellaista lainsäädäntöä, jolla tämä uhka estettäisiin, vaan meille tuodaan lainsäädäntöä, jolla kaikki maahantulijat voidaan ottaa sisään. Tässä esitetään sitä, että EU:n turvapaikkaviraston virkamiehiä voidaan ottaa apuun käsittelemään näitten ihmisten turvapaikkahakemuksia. Valmiuslaissa esitetään rajapyykäliseksi sitä, että voidaan ottaa kuljetusyrityksien kuljetuskalustoa haltuun ja pyrkiä niillä kuljettamaan maahantuliijoita, ja siellä esitetään myöskin, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

voidaan ottaa rakennuksia ja kiinteistöjä haltuun, jotta heitä voidaan majoittaa. Rajavartiolaissa esitetään toki sitä, että voidaan keskittää turvapaikanhakua, mutta keskittäminen ja keskeyttäminen ovat kaksi eri asiaa. Mutta tässä uudessa rajavartiolaissa myöskin annetaan mahdollisuus ottaa haltuun suomalaisten omaisuutta ja vaatia palveluita rajavartiolaitolkselle, jotta he selviävät tästä mahdollisesta maahantulotulvasta. Tämä on täysin käsittämätöntä tällaisessa tilanteessa.

Perussuomalaiset ovat vaatineet koko ajan, että rajavartiolaan on saatava pykälät, joilla turvapaikanhaku voidaan keskeyttää väliaikaisesti, silloin kun Suomea painostetaan siirtolaisilla, jotka pyrkivät maahamme. Tässä ei ole mitään muuta tietä eikä vaihtoehtoa, ja sen vuoksi teimme perussuomalaisissa valiokunnassa vastalauseen ja esitämme tämän lain hylkäämistä sillä perusteella, että ensin täytyy laittaa nämä estopykälät kuntoon ja sitten vasta katsella, mitä muuta tarvitaan. Näin ollen, arvoisa puhemies, esitän tämän lain hylkäämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

17.00 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttopolitiikassa annettua lakia. Uudistukset antaisivat Suomelle mahdollisuuden pyytää Euroopan unionin turvapaikkaviraston turvapaikka-asioiden tukiryhmien tarjoamaa operatiivista ja teknistä apua tilanteessa, jossa vihamielinen maa pyrkii vaikuttamaan Suomeen turvapaikanhakijoita käyttäen. EU:n virkamiehiä ei voitaisi käyttää käsittelyssä kuin korkeintaan avustavissa tehtävissä eli turvapaikkahakemusten käsittelyssä ja vastaanottopalveluiden järjestämisessä. Suomalainen viranomaisjoutuisi tarkkailemaan heidän työskentelyään ja perehdyttämään heidät suomalaisen lainsäädäntöön ja käytäntöihin. Tämä saattaa edellyttää myös tulkkauspalveluiden käyttämistä. Tämä on paitsi tehotonta myös kallista työtä. Jos hallitus toisi lakiin rajan sulkemisen mahdollistavat ja turvapaikkahakemusten käsittelyn keskeyttävät pykälät, ei näitä rajallisia resursseja tarvitsisi tuhlaata tällaiseen toimintaan ollenkaan.

Arvoisa puhemies! On ongelmallista, että laajamittaisen maahantulon tilanteelle ei ole olemassa tarkkaa määritelmää. Missä vaiheessa siis Euroopan unionin virkamiehet tänne edes kutsutaan? Luultavasti heidän koulutuksensa alkaa siinä vaiheessa, kun tilanne on jo levinnyt käsiin. Edes kotimaiset rajavirkailijat eivät pysty reagoimaan hybridioperaatioon kyllin nopeasti ilman sopivan tarkkaa määritelmää ja oikeanlaista lainsäädäntöä. Tavoitteena pitää olla, että yksikään hybridivaikuttamistarkoituksessa tänne lähetetty henkilö ei pääse rajan yli. Tämä vaatii tilanteen hyvin aikaista tunnistamista. Jos rajojemme sisälle kuitenkin pääsee tällainen henkilö, pitää palautusjärjestelmän olla tilanteen tasalla ja palauttaa tulija sinne, mistä tulikin. Sama pätee muihinkin kielteisen turvapaikkapäätöksen ja karkotuspäätöksen saaneisiin henkilöihin Suomessa: ulos välittömästi.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei ole vielä tuonut perussuomalaisten vaatimia pykäläiä lakiin. Nämä pykälät tarjoaisivat Rajavartiolaitolkselle työkalut hybridioperaation ja mas-samaahantulon estämiseksi. Hallitukselle suomalaisten turvallisuus ei näytä vielä olevan mikään prioriteetti. Täytyy korostaa tässä vaiheessa, että potentiaalinen hybridioperaatio on oikeasti vakava riski maallemme ja kansalaistemme turvallisuudelle.

Hallitus pakoilee vastuutaan jatkuvasti Euroopan unionin selän taakse ja väittää, että me emme pysty tuomaan lakiin perussuomalaisten esittämiä pykäläiä. Millainen Euroopan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

unioni estää kansallisvaltioita sulkemasta rajojaan, kysyn. Valtiolla pitäisi olla suvereni-teettiinsa perustuva oikeus päättää, kuka saa tulla sen alueelle. Miten toimimme tilantees-sa, jossa kansainvälisten sitoumusten tekeminen rajoittaa kansallista suvereniteettia? Jos tilanne on todella tämä, on syytä alkaa pohtimaan tosissaan rooliamme Euroopan unionis-sa. Tämän kuvion on muututtava, tai sitten meidän on syytä jättää koko himmeli. Me emme voi antaa enempää valtaa vieraan vallan käsiin. Ei voi olla niin, että vaarannamme kansa-laistemme turvallisuuden tällaisten älyttömien sitoumuksien takia.

Kuitenkin Euroopan ihmisoikeussopimuksen 15 artikla mahdollistaa poikkeamisen so-pimusvelvoitteista yleisen hätätilan aikana. Kaiken lisäksi Euroopan ihmisoikeustuomio-istuimen oikeuskäytännössä valtioille jätetään laaja harkintavalta yleisen hätätilan ja siten poikkeusolojen määrittelyyn. Kunkin jäsenvaltion päätettävissä on, milloin kansakunnan elämää uhkaa yleinen hätätila. Eikö hybridioperaatio olekaan hallituksen mielestä potenti-aalisesti tällainen hätätila, kysyn vakavasti.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Rantasen ansiokasta esitystä tämän lain hylkää-misestä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

17.04 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! On vielä kertaalleen tässä nostettava esiin juuri tämä asia, että mistä näkökulmasta näitä asioita katsellaan. Me olemme olleet sillä lailla onnekkaita, että olemme tässäkin maassa kymmeniä vuosia saaneet elää rauhassa ja itse asiassa sitä kansakunnan elämän suojaamista ei ole tarvinnut pitkään aikaan pohtia, mutta nyt me ollaan vihdoista viimein siinä tilanteessa selkä seinää vasten, että sitä on pakko miettiä.

Ja nyt kun me ajatellaan sitten näitä kansainvälisiä sopimuksia — jotka muuten tuntuvat poikkeuksia tilanteissa, jotka juurikin ovat hätätiloja, tai sellaisissa tilanteissa, että valtiot eivät pysty näitä velvoitteitansa noudattamaan — niin se on täysin mahdollista silloin poi- ketakin näistä. Ja itse asiassa, jos ajatellaan näitä vanhoja kansainvälisiä sopimuksia, kuten Geneven pakolaissopimusta, johon usein viitataan, niin se on tehty 50-luvulla, jolloin maa- ilma oli toisenlainen, ja tuskin silloin pohdittiin, että joku valtio voisi toimia toista valtiota kohtaan vihamielisesti käyttämällä hyväkseen siirtolaisia.

Toki selvää on se, että näihin sopimuksiin ja myöskin EU-lainsäädäntöön on kiinnitet- tävä huomiota, mutta se on niin pitkässä juoksussa, että tällaiseen meillä ei ole aikaa, vaik- ka se varmasti tunnistetaan ja ymmärretään, vaan meidän tehtävämme on nyt hyvin nopeal- la aikataululla tehdä valmiiksi sellainen lainsäädäntö, jolla suojaamme Suomea ja suoma- laisia tällaisen toiminnan vaikutuksilta ja ehkäisemme sen tilanteen muodostumisen jo ra- jalla.

Tältä osin on pakko sanoa se, että itseäni vaivaa kovasti näissä keskusteluissa, kuten tä- näänkin rajalain käsittelyssä, että me katsomme asioita, siis jopa tätä vihamielisen toimijan tuottamaa uhkaa siirtolaisia hyväksikäyttäen, pelkästään turvapaikanhaun näkökulmasta, ja unohtuu täysin, kokonaan, kansallinen turvallisuus ja kansakunnan elämän näkökulma tässä tilanteessa, ja näin se ei voi olla. On nimittäin niin, että Suomea ja suomalaisia ei suo- jaa eikä aseta etusijalle kukaan muu, jos emme me itse sitä tee.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.